

מסורת הש"ם

א) סנהדרין לדן: ט) וינחמוהו קדוה, א) (סנהדרין ססז, ט) וי'ציל' (סנהדרין לגג, ט) פאה פ"א (סנהדרין לגג, ט) פאה פ"א (מ"ד שבת סח, פסחים נו, ט) מעשרות פ"א מ"א, ט) פ"ג מ"ד (חולין קלו, א) (סנהדרין כז, ט) נש"ך לעיל דף מטו: ט) ג"י מהר"מ אית דילפי ועמדו עמי אנשים מעל פי עיני עדים ואית דילפי עמי מושארו עמי אנשים בממה מה להלן אנשים ולא נשים אף אפן אנשים ולא נשים כג"ל יומא פ"ג ד"ה אש' ומוס' עשועות עמי ד"ה שבעות ומוס' גיטין פ"ג ד"ה מי לא נעלה וע' ש"א, (ט) ונ"י טיבס ומוס' יבמות טו: ד"ה מי לא נעלה ומוס' ג"ל ד"ה אש' ומוס' עשועות עמי ד"ה שבעות ומוס' גיטין פ"ג ד"ה ולא, ט) ונ"י טיבס ומוס' ג"ל ד"ה וילסקון, (ט) ונ"י מוס' יומא פ"ג ד"ה שפלקין ומוס' עירובין סח: ד"ה לאשונים, ט) וי'ציל מילא, (ט) וי'ציל כלל, ט) כהל' ובפסחים מה: והוא משנה ט' ס"ח פ"ח דטהרות, ט) וי'ציל ש"ס,

תורה אור השלם

- הגשמה הבנתית בני לוחי כי בהם בחר יי' אלהיו לשרתו ולבדוק בהם יי' ועל פייהם יתקן כל עוונות בני אדם:
- בזוים הקדוהו בו בשר דף יקרא: ויקרא יג יד
- ואם פרוה תפרח הוצעת בעור ובספה הוצעת ה'את כל עור דגבני מראשו ועד רגליו לקבל מראה עיני הבהן:
- אדם כי יתקן בעור בשרו שאת או שפחת או בהרת ותקח בעור בשרו לנגע ארעת והובא אל אהרן הכהן וא אל אחד מקבני הכהנים:

ויקרא יג יב

הגהות הב"ח

א) גמ' דהא היו ניסה:
ב) רש"י ד"ה תאנה אינה מותבטלת כאחד:
ג) תוס' ד"ה כל הכשר וכו' ונעמדו עמי אנשים שני עמי מעל פי:
ד) ד"ה שזעק וכו' ואע"פ דמארמין לו וכו':
ה) בא"ד אכל עד שיפסלו מלאטל:

גליון הש"ם

גמ' דהני מלכות בעלים הא נכלי מוסיף ממתיב מלפניו אז הממלוק נכלים עיני כד"ש שס:

לעזי רש"י

קדוה: כרכום.
גויטרא' אנשי'א.
איטריס, פסטל צמח, שמשוטרו מפקים צצט, קרישפיליא"א. עולש.

מוסר רש"י

הלכה כסחם משנה. רבי הוא סדר הטעם וכפולה נתיי וחס וישרו עניניו שאין סחם וכל הכיני ש אורחו עליה:
הא שחם יסודי ש אורחו עליה:
כדי שלא יהי עטיה מפי יתד ונחאן כלתו טעמי עמי המרוויס ועשו כמנון (ביצה ב).
לאחריו סומא באחת מעיניו.
וי"מ רובא דמקיש ריבוס לנגעים (סנהדרין ד).
סתמא אחרניא אשכח.
דמכשר סומין (שם).
דינן ביהום.
משא ומתן של דין (שם טז).
וגומרינן בליהל.
אם לכו דרך לאנליה, דומיא דסומא (שם ד).
ר"ה אחרניא דרביב עדיף.
דהיא ר"ה תמא ויבין דכדומיאן לאחיוי הדל רבי סומין כרכנן

בא סימן פרק ששי גדה

רבי מאיר היא. דפקיל סומא באחת מעיניו לדון:
שלא בסומין. אפילו סומא באחת מעיניו:
דכתיב לכל מראה עיני הסנן. עד דליכא כולו מראה:
ומה ריבוס שלא בקרובים. דנפקא ל"י מלא וימתו אבות על בניים (דברים כד) אף נגעיס אין כהן רואה נגע קרובו:

וגומרין צליה. אלמא לא מקשינן ריבוס לנגעים דכתיב וזיבס הראות זו בשר וכי היכי דלענין לילה לא מקיש לענין סומא נמי לא מקיש:
ססמא דריבוס עדיף. היא דלעיל אוקמינן כר"מ דיחיד הוא:
דקטני לה גבי הלכא דיניו. כסנהדרין דקא מייירי כולי מסכתא דדינין הילכך עיקר היא אכל הך לא תנן לה הכא גבי נדה אלא אנג גררר דנקט כיוולא **בו: מתנני' כל שהייב כמעשרות מטמא סומאם אוכלין**. דאין לך חיבז במעשר אלא אוכל:
גמ' צפאה כתיב (ויקרא ט) ובקורכס את קציר וגו' דומיא דקציר דמכניסו לקיוס ואיכא כל הני:
מכניסו לקיוס. שאדס יכול לאזרו:
למעוטי ספיחי פטיס וקולא. דאין אוכל אלא מין נכע:
פטיס. קרו"ב:
קולא. גויטרא"ל. ולא ידענא לאמאי נקט ספיחוס וכמדומה לי שהראשונים ראוים לאפילה:
סאנה. אינה (ט) מנשלה כאחד:
ואילו לקיעטו כאחד. דממעט סאנה ומכניסו לקיוס דממעט ירק:
לא קטני. אלמא סאנה וירק מייבין צמעער מדרכנן דמדאורייתא לא מייחיב אלא דגן ומירוש ויזאה:
שומיס וצללים. מכניסן לקיוס לפיכך חייבוס צפאה:
מלגנות. שורות:
מלל אחד דאחד. דייק היותע בין שורה לשורה מפסיק להו:
עולשין. עשז ושמו קרישפלי"א:

זריכות

שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב במעשרות ואינו חייב בפאה: גמ'
לאחריו מאי לאחריו תאנה וירק שאינו חייב בפאה דתנן **"כלל אמרו בפאה יכל שהוא אוכל וגשמר וגידולו מן הארץ ולקישתו כאחד ומכניסו לקיום חייב בפאה אוכל למעוטי ספיחי עמים וקוצה וגשמר למעוטי הפקר וגידולו מן הארץ למעוטי כמהים ופטירות ולקישתו כאחד למעוטי תאנה ומכניסו לקיום למעוטי ירק ואילו גבי מעשר** **"תנן** **"כל שהוא אוכל וגשמר וגידולו מן הארץ חייב במעשרות ואילו לקישתו לקיום לא קתני**
"אם היו בהם שומים ובצלין חייבין **"דתנן** **"מלכנות בצלים שבין הירק בר חנה א"ר יוחנן עולשין שזרען מתחילה לבהמה וגמלך עליהן לאדם צריכות**

אוכלין ובפרק העור והרטוב (דף סד קפ:)
תנן והקיפה מנטרפין לטומאת אוכלין ומעפרס בגמרלא (דף קד.)
תנן קיפה תצלין אלמא אין להם טומאת אוכלין אלא ע"י זירוף וי"ל דאיכא ז' מיני תצלין דהנהו דאין ראוין אלא לטעמא לא מטמו טומאת אוכלין ואין חייבין צמעשן אצל תצלין דראוין נמי צפני עצמן ועצידן נמי לטעמא כגון שומיס וצללים חייבין צמעער ומטמאים טומאת אוכלין אי נמי היא דפ"ק דחולין (דף ו.)
לדדין קתני ולא קאי מעשר תצצלין אלא אשזור גרידא ושביעית קאי אף תצצלין דאף צמאלכל צהמה נהגא כדתנן צמס' שביעית עוד הקשה הכז ר"ש מטו"ל דלקנן (דף נא:)
אמרין דנמנו וגמרו דאין פלפלין מטמאין טומאת אוכלין וצפ' צכל מערבין (עירובין מה:)
אמר זרע הגרגיר למאי חזי וקאמר שכן ראשונים שלא היה להם פלפלין היו שוחקין אותו ומטבילין זו את הללו וכ"ש דפלפלין מתעשרין מהאי טעמא וי"ל דזרע גרגיר חזי שוחקין אותו להטביל זו חזי אף צעניו אלא דאין גרילות לשוחקן כדי לאוכלן צלא טיבול לפי שע"י טיבול עדיף טפי אצל פלפלין לאחר שנשחקו לא חזו צעיניהו אלא ע"י טיבולם):
ספירין **סטיים**. פ"י צקונטרס דדוקא נקט צפטיים כאלו תחלתן ראוין לאפילה לא נמי צפטיים ראוין וימר וס"ד דמייב צפאה קמ"ל:

וגידולו מן הארץ
למעוטי ספיחי ופטירות. בפרק כילד מצברין (בבבית דף קד.)
פירין והא (ט) תנן אס אמר כל גידולי קרקע עלי קונס אסור צכמהיס ופטירות ומשני מירבצא רבו מארעא מינק לא ינקי מארעא והא כל דבר שאין גידולו מן הארץ קתני תני (ט)וכל דבר שאין יונק מן הארץ א"כ נמי צצמעתינן זריך למיתני יונק מן הארץ:
למעוטי תאנה. תימה מאי שנא דתאנה וירק חייבין צמעער ופטורים מן הפאה דמן התורה אין נוהג פאה ומעשר אלא צדגן מירוש ויזאה צלכד ומאי שנא דחייבו חכמים טפי צמעער מצפאה ואומר ר"מ משום דתאנה אין לקיעטה כלאחד הילכך לא גזרו חכמים פאה צה שלא יכפו עיניס ממי יגמורו צעל הצית לקיעתו ויפסידו יומר צמקוס אחר מותה שיריחו צפאה זזאת וירק נמי אין הפאה חשוצה ואינה שזה כ"א מעט ואס ימתיו אחריה עד הערב יפסידו ימר:
שזרען
מתהרהר **צבהמה**. משמע דסתמא לאדם קיימי אוף לא תרשייהו ופאה' כי זרען לצהמה פקע שס אוכל מייניהו (י) **אין על גז דלמטר (כרימות דף ט)**. כל המיוחד לאוכל אדם טווח עלה מער מלאכול לכלז דיוון שזרען לצהמה אין עליה שס אוכל ולא היה (י) שני גידולים מעולם לאדם והא דלמטר צהעור והרטוב (חולין קמה.)
עולשין שלקטן והדיחוס לצהמה וגמלך עליהן לאדם זריכות הכשר שני קשה כיון דסתמן לאדם משום דהדינן לצהמה לא פקעי מייניהו שס אוכל (ט) שיפסל מלאכול לכלז ואמאי לא הוכשרו וי"ל דמייירי שהיו מתחילה מיוחדים לצהמה אי נמי שמא אין הכשר מועיל אף צאוכל אדם אי הוא הכשר לצורך צהמה:

בבב הכשר לדון בשר דהעיד. וא"ת אשה דכשרה לדון כדכתיב

בבב הכשר לדון בשר דהעיד. וא"ת אשה דכשרה לדון כדכתיב צדורה והיא שופטה את ישראל צנתת היא וצשליה פ"ק דצ"ק (דף טו.)
דרשינן אשר תשים לפניס השוה הכתוב אשה לאיש לכל עושין צצמורה וכי היכי דהאי קרא מייירי צנדונין מייירי נמי צדיינין כדדרשינן צהמגרש (גיטין פח:)
לפניהס ולא לפני עובדי כוכבים ואשה פסולה להעיד כדלמטר צפרק צצועת העדות (שעועות דף ג.)
וי"ל דה"ק כל איש הכשר לדון כשר להעיד אי נמי נתי צנדוניותו היו אשה צכלל מ"מ צדייניס אין אשה צכלל וצדורה הימה דנה ע"פ הדיבור אי נמי לא הימה דנה אלא מלמדת להס הדיניס וצירושמי פוסל אשה לדון (ט) אית דילפי מועמדו שני אנשים (א) שני מעל פי שניס עדים ואית דילפי מוישראו שני אנשים צצמנה(ט):

ורבי מאיר היא. וא"ת אמאי קאמר לאחיו סומא ופליג מתייתין אסתמא דסנהדרין (דף לב.)
לימא לאחיוי אוהב זשוגא דכשרין להעיד ופסולין לדון כדלמטר צפרק זה צורר (שס סו:)
לרצנן דרבי יהודה וי"ל דלא פסיקא ליה שהרי לכל העולם כשרין א"נ מתייתין ע"כ לא מיתוקמא כרצנן דהא קתני כל הכשר לדון כשר להעיד והרי סומא אשכח דתנן **"דיני ממונות דנין ביום וגומרין בליילה**
ומאי אולמיה דהאי סתמא מזהאי סתמא באחת מעיניו רבי יוחנן סתמא אחרניא
אשכח דתנן **"דיני ממונות דנין ביום וגומרין בליילה**
ומאי אולמיה דהאי סתמא מזהאי סתמא באיעית אימא סתמא דרבים עדיף ואיבעית אימא משום דקתני לה גבי הלכתא דיני: מתנני' כל שחייב במעשרות מטמא
טומאת אוכלין ויש שמתמא טומאת אוכלין ואינו חייב במעשרות: גמ'
לאחריו מאי לאחריו יבשר ודגים וביצים: מתנני' כל שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב במעשרות ואינו חייב בפאה: גמ'
לאחריו מאי לאחריו תאנה וירק שאינו חייב בפאה דתנן **"כלל אמרו בפאה יכל שהוא אוכל וגשמר וגידולו מן הארץ ולקישתו כאחד ומכניסו לקיום חייב בפאה אוכל למעוטי ספיחי עמים וקוצה וגשמר למעוטי הפקר וגידולו מן הארץ למעוטי כמהים ופטירות ולקישתו כאחד למעוטי תאנה ומכניסו לקיום למעוטי ירק ואילו גבי מעשר** **"תנן** **"כל שהוא אוכל וגשמר וגידולו מן הארץ חייב במעשרות ואילו לקישתו לקיום לא קתני**
"אם היו בהם שומים ובצלין חייבין **"דתנן** **"מלכנות בצלים שבין הירק בר חנה א"ר יוחנן עולשין שזרען מתחילה לבהמה וגמלך עליהן לאדם צריכות**

ג.

יב א מ"י פ"ט מהל' טומאת צרעת הל"י:

יג ב מ"י פ"ג מהל' סנהדרין הל"ג וע' צב"ת ובל"ת כמגן עשין לו טו"ע"ע מ"מ ס" ה סעי' ב:

יד ג מ"י פ"ט מהל' טומאת צרעת הל"א והל"ה כן:
בו ד מ"י פ"ב מהל' סנהדרין הל"ט כמגן עשין לו טו"ע"ע מ"מ ס" א סעי' ב:

יז א מ"י פ"ט מהל' טומאת צרעת הל"א והל"ה כן:
יח ז מ"י פ"ב מהל' מנחות עמיס הל"א:

יט א מ"י פ"ג מהל' מנחות עמיס הל"ב:
כ י מ"י פ"ג מהל' מנחות עמיס הל"ג:

יז א מ"י פ"ג מהל' מנחות עמיס הל"ב:
יח ז מ"י פ"ב מהל' מנחות עמיס הל"ג:

תוס' הרא"ש

ר"מ היא. תימה אמאי קאמר לאחיוי סומא ופליג אסתמ מתניתין דסנהדרין לאימא לאחיוי אוהב זשוגא דכשרין להעיד ואין כשרין לדון לר יהודה יהודה כדאימא בפ' זה בורר וי"ל דלא פסיקא ליה משום דלשאר אנשים כשרין לדון אי צ"ב מתייתין לאמיתוקמא כרצנן דהא קתני כל הכשר לדון כשר להעיד והרי סומא בשתי עיניו דכשר לדון דלא מקשינן ריבוס לנגעים והואו סומא דהוא בשיבוכותיה דר' יוחנן מסתמא סומא בשתי עיניו היה ופסול להעיד דאו דאה כתיב ואפי' במה שראה קודם שנסתמא פסול להעיד כדאמרין ביבש נחולין היה יודע לו דעות קודס שנסתמא ונסתמא פסול וא"מ צפרק חוקת הצמים (שס דף מג.)
דפרין וילסקון קשה מהא דאמרין (ביבש נחולין) **"בפ"ק דחולין** אינו מושל לשאר ולתכלין שבה משום מעשר ומשום שביעית.
וכפ' העור והרטוב תנן הקיפה בצמרף לטמא טומאת אוכלין וקאמר בגמרא מאי קיפה תכלין אלמא תבלין אין לו טומאת אוכלין אלא על ידי צירוף אע"ג דחייב במעשר וי"ל דיש מיני תבלין שאינן ראויין אלא לטעמא והני לית להו טומאה ולא מייחיב במעשר.
ויש מיני תבלין שראויין בפני עצמן וגם עבידי לטעמא כגון שומיס ובצלים ואותם יש להם [טומאה] וגם חייבין במעשר.
אי"נ הך דקיפה שאני שכבר תנן טעם בקיפה כדאמרין גבי שבת משנתן טעם בקיירה אינו מטמא טומאת אוכלין אי"נ משום מעשר דקאמר (ביבש נחולין) [בחולין] לא קאי אמתכלין אלא אשזור אבל שביעית קאי אף אמתכלין דהא במאכל בהמה נמי נהגא שביעית:
ספירין סטיים. פירש"י דוקא נקט ספירין אבל תחלתן ראוין לאפילה.
ועי' לדפוסין ראוין יתור וס"ד דליחייבו בפאה:
גידולו מן הארץ למעוטי כמהין ופטירות.
כפ' כידע מברכין ובפרק הנודר מן הירק פריך והתנן אם אמר גידולי קרקע עלי אסור בכמהין ופטירות.
ומשני מירבא רבו מארעא מינק לא ינקי מארעא.
והא דבר שאין גידולו מן הארץ קתני תני על דבר שאינו יונק מן הארץ.
ובשמעתין נמי צירך למיתני יונק מן הארץ למעוטי כמהין ופטירות:
למעוטי תאנה. פירש"י טעמא דתאנה וירק פטרין מן הפאה ויחייבין במעשר משום דבספרי מייחיב מן התורה כל מילי בפאה בר מתאנה וירק ובשביל הני חותמי לא רצו חכמים לגזור אבל במעשר לא מייחיב אלא [בדגן

וירוש ויצהר] וגזור על כל שאר דברים.
וקשה לר"ת דהכי נמי דריש בספרי מקרא חיוב מעשר בכל מילי אע"ג דפשיטא דמעשר פירות מדרבנן.
אילא הך דרשות אסתמא בעלמא ינורו גבי מעשר [וגם] גבי פאה דפאה נמי לא מצינו אלא (י) ככרס וכן כל הך דתנן במס' ביצה אין עולין אילין משום שבות כו' וכן דריש בספרי משבחון שבות אלא כל הך דרשות דסיפרי אסתמא בעלמא ניהור ותו דמדרבנן נמי (בב) (ג) אילנות אין חייבין בפאה אלא ה' מיני אילנות דחשיב במס' פאה האוג והחרובין כו'.
והא קאמר למעוטי תאנה לאו דוקא אלא כל תאנה דמי ליה.
ואומר ר"ת דהיינו טעמא דלא תקינו פאה ברבר שאין לקישתו כאחד משום חפסי צעיס שהיו מצפין בכל יום מתי יגמור לקישתו ומתבטלין ובירק נמי דאין מכניסו לקיום יש ריחו מוטעל לעיניס שממתינן עד הערב ומפסידין במקום אחר:
שירען מתהלה לבהמה משמע דסתמא לאדם קאי או לתרויהו ואפ"כ כי זרען לבהמה פקע שס אוכל מייירו וצא"ג דאמרין כי המיוחד לאוכל אדם טמאין עד שיפסל מלאכול לכלכ כיון דהני גידולין אי הוו מעולם לאדם דארען לבהמה ליכא עלייהו שס אוכל:

^[1] נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ב) צ"ל צכל אפילנות אין חייבין וכו'.
(ג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(י) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(טו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(טז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(יט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כ) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(כט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(ל) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לח) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לט) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לס) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לא) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לב) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לג) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לד) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לה) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לו) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל הך דתנן וכו' .
(לז) נדה דלא יציל אלא בתפאה וככס וחס וכן כל

מסורת הש"ס

א) שקלים פ"ה ה"א [לעיל ג: ו] ש"ן וסס איחא שטשה עשר, ו) זחיה קה, חולין קכא. כרימות כ"א, ז) מעשרות פ"ג מ"ט, ד) [לעיל ג:], ט) [למקנ עמוד ג:], ו) [ז"ל דמיא], ו) חולין קל"ו, ח) ב"ק כ"ד. חולין קל"ד: תמורה ו. נדרים מד: [ב"ק כח:], ט) פאה פ"ג מ"ב, י) [מזר כ"ו:], ס) [דף כ"ד:], ט) ונדרים כ"ד, ס) [תל"ד כ"ו:], ו) נדרים סס:], ט) וניקולא י"ט, ע) [נכ"ט:] כדפריש"י, וה"א ל'עיל ג: ד"ה נבלת], ט) [מזר כ"ו:] כבודות. חולין ע"א, ט) [ז"ל ור"י שמעאל, וכן כסדר"י רש"י].

תורה אור השלם

1. וכי יפל מנבלתם על כול זרע וזרע אשר יזרע פתור כל דהא: ויקרא י"א לו

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אלף ו'כי תחנה שריא עומדת בתרי אלף תחת אחת פתור כלל: נתמנן עליו מומי' אדם:

לעזי רש"י

פרול"ל. מנחה (צמח). שדריא"ה. צורה (צמח). טייר"י. להכחיס [לעבר שדה בשיטת חכמים, כלומר ללקט בר פדושם]. אגיר"ט [אגיר"דו]. ש"ב (צמח רחוב).

מורכב רש"י

מה וזרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה. כגון אדם ונבדים (ובחיים קה) וזעים אין עשין א"כ הטומאה עולמית, וחפלו זרעו צמח שהיא א"כ אבות, ואין עשין א"כ לנמא אדם וכלים, דמיטא יפקא דרובג צמח מעמא אדם, מתיא קרא דכתיב (במדבר ט) וכל אשר יגע בו הטמא טמא והטמא הטועט צאטו טמא טמא עד העיר, וכי כתיב האי קרא בדבר שיש לו טהרה בטוהא ועטילה תמי, דכתיב לעיל מתיא הוה הטמא על הטהא וגו' והטמא טמא קאי והטמא הטועט, ילא אוכלין ומעשין וכל מה האיל ואין לטק טהיה מתקא א"ן עשין א"כ. הטומאה (וחז"ל קב"א, צריכין הכשר. דבר המטמא לקבל טומאה, כגון נמינת מיס ומגע של ח"י ובחיים קה). אף כל שאין סופן כו'. כגון שאר אוכלין (שם), כל שהייבין במעשרם, כגון מטמאין טומאת אוכלין. דל"ן חייב לך במעשר אלף אוכל (לעיל ג.). והשכים בבקר ובצרו. וזה ק"ה אהי עמלו (נדרים טד) קודס שיבו עייס ללבוז שיבו כהפקר אל סו קודמין [קמ"ן טז]. חייב בפרט ובכוליות ובשכחה ובפאה. כמו משאר כהה (נדרים טט) לעז"ס דהפקר פטור מטלטל, דכתיב אר"ץ שקד ויכתיב, מהי מעוזב ימירא למעטי כ' היא גומא, דלא הוה הפקר לפטור, ואע"פ מעפור מן הטעשה, וכלל הני מתיב מעוזב ימירא כו' [ב"ק עז' וכו"ג] שם בח' חולין קל"ד: תמורה ג. ופטור מן המעשר. דלא כתיב היה מעוזב ימירא (ב"ק כח).

טומאה חמורה אינה עושה כיוולא צה. מאחר שמטמאה נבלה את האדם אין אותו אדם חוזר ומטמא אדם שא"ן מטמא אדם אלא א"כ הטומאה אצל אוכל חוזר ומטמא אוכל מדרבנן: **הכשר שרץ**. שיכשירו שרץ להביאו לידי טומאה: **שאינ סופן אוכל מטמא אדם: שום טומאה חמורה שום טומאה קלה**. לא אם אמרת בטומאה חמורה דין הוא שמטמא בלא מחשבה שלא מליניו שום טומאה ששמה טומאה חמורה שמהא צריכה הכשר תאמר בטומאה קלה לאוכלין שאע"פ שזו אינה צריכה הכשר הכי כל אוכלין יש עליהם שום טומאה קלה וצריכין הכשר הלכך הכא נמי בעיא מחשבה: **לענין מעשר**.

דהואיל ונמלך עליהן לאדם הויא מחשבה וחיבדין צמעשר: **הסויה**. פוליו"ל: **שדריא"ה**: שדריא"ה: **אדם: אלא לאו זורעין לנפילה וקפני**. אם חוזר ושמרן לאדם חייבין: **לאדם קיימי**. וכיון דסתמייהו לאדם מאי אם היו נשמרין הכי קאמר אם החזר משמרת פירומיה דלא הוה הפקר חייבין: **מטיב רב אשי**. לרבא: **ואם איסא**. דלענין מעשר הויא מחשבה הא איכא עולשין שזרען לבהמה ונמלך עליהם לאדם דחייבין צמעשר ואינן מטמאין דהא לענין טומאה אמרת לאו מחשבה היא: **ראשית הגז**. הגוזל אלאו חייב ליתן ככל שנה מן הגז מעט לכהן ובשחיטת חולין [קלה]. מפרש שיעורא: **במטות**. זרוע לחיים והקדישה: **יש שחינו**

במטות. כגון צקר ואינו חייב בראשית הגז: **פ"ש**. דמין קמתי צמתני: **ופטור מן המעשר**. דהפקר פטור מן המעשר. ובפרט ובפאה להכי מתיבב דלאמרין צהגול צצבא קמא^ט משום תעוזב ימירתא דכתיב צמשה תורה^ט לא תפאר אחרין ואמר מר (חולין דף ק"א). לא תטול תפארתי ממנו והיינו פאה ודרשין צבפרי^ט אחרין זו שכחה וכתיב^ט לגר ליתום ולאלמנה יהיה וכתיב צתריה כי תצלוז כרמך לא תעולל אחרין לגר ליתום ולאלמנה יהיה הרי פאה ושכחה ועוללות ל"ל למהדר ומכתב צפרשה קדושים^ט כזולתו לעני ולגר תעוזב אותם לרבות הפקר כי היא גוונא אצל הפקר גמור פאה מכולן כדתנן לעיל ושמר פרט להפקר [ג:]. **סגן הסס כו'**. האי דנקט לה הכא משום לאומיב עלה ממתני' ור"י יומנן נמי עולשין שזרען כו' משום לאומיב עליה ממתני' נקט לה הכא: **מודים חכמים לרבי עקיבא**. אע"פ דפליגי צמנמר שדכו ושייר קלחים לחיס. מנמר טייר"ר צלע"ז שמלקט כאן את המבושלים כל זרכן ומניח את הלחים שלא צשלו וחוזר ומלקט צמקוס אחר דהוה ליה מנומר. וקאמר ר' עקיבא כשהוא חוזר ולוקט נותן פאה מכל אחד ואחד שהקליז צשינימים מפסיק וחכמים אומרים פאה מאחת על הכל ומודים חכמים לרבי עקיבא צזרע שבת או חרדל כו'. להכי נקטו הני שא"ן דרכן לעשות מהן ערוגה אלא זורעין לתצלין צעלמא צשנים ושלשה מקומות. שבת אגיי"ט:

מאחר שמטמאה נבלה את האדם אין אותו אדם חוזר ומטמא אדם שא"ן מטמא אדם אלא א"כ הטומאה אצל אוכל חוזר ומטמא אוכל מדרבנן: **הכשר שרץ**. שיכשירו שרץ להביאו לידי טומאה: **שאינ סופן לטמא טומאה חמורה**. אין לך

בא סימן פרק ששי נדה

שום טומאה חמורה בעולם כו'. תימה דיפרש הא דקתני דלינה יורדה לך המחשבה גופה דלא מלינו טומאה חמורה שצריכה מחשבה צשום מקוס דהא דלאמרין דנבלת צהמה ועוף טהור צריכין מחשבה היינו לטומאת אוכלין לצרף פחות מכזית

בטומאה חמורה שכן אינה עושה כיוצא בה תאמר בטומאה קלה שעושה כיוצא בה אמר ליה אב"י כל דכן הוא ומה טומאה חמורה דקילא דאינה עושה כיוצא בה מטמאה שלא במחשבה טומאה קלה דחמירא דעושה כיוצא בה אינו דין שמטמאה שלא במחשבה אלא אמר רב ששת הכי קאמר לא אם אמרת בטומאה חמורה שכן אינה צריכה הכשר תאמר בטומאה קלה שצריכה הכשר וכו' צריכה הכשר והתנן ^בשלושה דברים נאמרו בנבלת עוף טהור צריכה מחשבה ^אואינה מטמאה אלא בבית הבליעיה יואינה צריכה הכשר נהי דהכשר שרץ לא בעיא בעיא כדתנא דבי רבי ישמעאל הכשר מים נמי לא תבעי כדתנא דבי רבי ישמעאל ^בדתנא דבי רבי ישמעאל יע"ל כל זרע זרוע אשר יזרע מה וזרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריכין הכשר גאף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריכין הכשר וצתה נבלת עוף טהור שסופה לטמא טומאה חמורה שאין צריך הכשר אלא אמר רבא ואיתימא רב פפא שום טומאה חמורה בעולם שום טומאה קלה בעולם אמר רבא ומודה רבי יוחנן לענין מעישר דמחשבת חיבור שמה מחשבה אמר רבא מנא אמינא לה ^גדתנן ה"סיאה והאזוב והקורנית שבחצר אם היו נשמרין חייבין היכי דמי אילימא דזרעינהו מתחלה לאדם צריכא למימר אלא לאו דזרעינהו מתחלה לבהמה וקתני אם היו נשמרין חייבין אמר רב אשי והכא בחצר שעלו מאיליהן עסקינן וסתמא לאדם קיימי והכי קאמר יאם החצר משמרת פירותיה חייבין ואם לאו פטורין מתיב רב אשי ^דכל שחייבין במעשרות מטמאין טומאת אוכלין ואם איתא הא איכא הני דקחייבין במעשר ואין מטמאין טומאת אוכלין אמר רבא הכי קאמר ה"ג מסתברא מדקתני סיפא ^הכל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואין חייב בראשית הגז ואם איתא האיכא טרפה דחייבת בראשית הגז ^וואינה חייבת במתנות אמר רבינא הא מני רבי שמעון היא ^זדתנן ר"ש פומר את הטרפה מראשית הגז אמר רב שימי בר אשי תא שמע ^חהמפקיר את כרמו והשכים בבקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה ופטור מן המעשר והא אגן תנן כל שחייב בפאה חייב במעשרות אלא לאו שמע מינה מין קתני שמע מינה ^טתנן התם צמודים חכמים לר' עקיבא ^יבזורע שבת או חרדל בשנים ושלשה מקומות שנותן פאה מכל אחד ואחד והא

מין קתני ש"מ. וא"ת צריש הגזל קמא (ב"ק נ"ד). קאמר אב"י דלר' ישמעאל שינוי אין קונה דקאמרי רבנן לא הפריש פאה מן הקמה יפריש מן העמרים או מן הכרי ולא מן העיסה ולר"ש ^אאף מן העיסה ודמי רבא צעלמא שינוי קונה והכא משום תעוזב ימירא ואב"י תעוזב ימירא למפקיר כרמו אם כן לרבא מפקיר כרמו פטור מן הפאה לר"ש וא"כ היכי מוכח הכא דמין קתני דילמא ממשני דקתני כל שחייב צפאה חייב צמעשר ר"ש היא וי"ל לרבא נמי תעוזב ימירא למפקיר כרמו ותרמי ש"מ דהא אב"י נמי דדריש ליה צהגול קמא (שם נ"ד). למפקיר כרמו לביע דריש לה צב"ק דתמורה (דף

ו). למילתא אחריתי דקאמר התם אב"י כל דלאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני ליה מותיב רבא והכי פאה דלאמר רחמנא לא תכלה ואמרין דאם לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרין או מן הכרי לרבנן או אף מן העיסה לר"ש אלמא דלא מהני ומשני אב"י התם משום תעוזב ימירא ורבא תעוזב ימירא למפקיר כרמו והשתא צין אב"י צין רבא דרשי תעוזב למפקיר כרמו ואב"י דסבר דצעלמא אי עביד מהני דריש נמי מתעוזב דיפריש מן העומרים או מן הכרי או מעיסה לר"ש דלא נימא אי עביד מהני אצל אי צעלמא

שינוי קונה רבא פטור מפיאה לר' ישמעאל כיון דדריש תעוזב ימירא לדרשא אחרית וא"כ היכי מוכח הכא אליבא דרבא דמין קתני דילמא מתנינן דכל שחייב בפיאה חייב במעשר ר' ישמעאל היא וי"ל נמי למפקיר (צמח) [כרמו] ותרתי ש"מ דהא אב"י גופיה דמוקי למפקיר כרמו מוקי לה נמי למפריש מן העיסה בפ"ק דתמורה דלא תימא אי עביד מהני:

נא.

כה א מ"י פ"ג מהל' אבות הטומאה ה"ל"א:
כו ב ג ד מ"י פ"ג מהל' טומאת אוכלין הלכה ג:
כז ה ו ז מ"י פ"ג מהל' ממונות ה"ב:
כח ח מ"י פ"ג מהל' צטורים ה"ב:
כט ט ט"ש ע"ד סי' ס"א סע"י ו':

ל י מ"י פ"ה מהל' ממונת עיי"ש הל' כו:
לא כ מ"י שם פ"ג ה"י"א:

תוס' הרא"ש

שם טומאה חמורה בעולם. דאינה צריכה הכשר בשום מקום תימה לילפלוג במחשבה גופה שלא מצינו טומאה חמורה שצריכה מחשבה בשום מקום אבל טומאה קלה צריכה מחשבה בעלמא ובבלת בהמה טמאה ובבלת עוף טהור כדאמרין לעיל דצריכה מחשבה היינו לצרף פחות מכזית עם פחות מכזיבה אוכלין כדפריש"י אבל בכזית ממנה מטמא אדם וכלים בלא מחשבה ומיחו נבלה בעינן שההא ראויה לגר לכו"כ פדא והיינו כעין מחשבה: **אלימא** דזרעינהו מתחיל לאדם ואם היו נשמרים דקתני היינו דמצינרא היו נשמרין לאדם: **אלא** לאו דזרעינהו מתחלה לבהמה, ואם היו נשמרין דקתני היינו שמכאן ולהבא נשמרין לאדם והיימה אמאי קתני שבחצר דבשלמא לפי הספקא ניהא דמה שהן זורעין בחצר ה' שעלו מאיליהן דאין דרך לזרוע אלא בהם וגם משום שזורעין בחצר הוו חסמייהו לאדם דנראה כשהן ריכין קודם שישקשו אבל בגינה אין חסמייהו לאדם. לפי שאין ניכרין מתי יתקשו אבל השתא דמיירי שיהיה לאדם מה לי בחצר מה לי בגינה וי"ל משום דבתרי כבי דירשא תנא נמי גבי חצר תנא הפטורה בחצר אוכל אתה ופטור ואם צירף חייב גפן טעונה בחצר כו'. וכן הקורנית שחצרו דלעיל קאי אי נמי בלא צירוף נמי חייבין בחצר שאין רגילין לצרף לעשות מהן גורן וחשיב ממילא גמר מלאכתן והא דתנן פ"ח במ"י בשביעית כל שאינו מיוחד לא לאוכל אדם ולא לאוכל בהמה גרידא ולא לאוכל בהמה גרידא אם חייש עליו לאוכל אדם לכו"כ או לאוכל בהמה נותנין עליו חומרא של זה וחומרא של זה כלומר הכל לפי מחשבתו אבל אוכל שמתנו לאדם קאי אין יכול לשנותו לבהמה ע"י מחשבתו: **אליא** לאו ש"מ מין קתני ש"מ. תימה דאמרין אף מן העיסה רבא אמר אב"י שמתנו ר' ישמעאל אומר אף מן העיסה רבא אמר בעלמא שינוי קונה והכא משום דכתיב תעוזב ימירא למפקיר כרמו. א"כ לרבא

דא"ת דהא אב"י נמי דדריש ליה צהגול קמא (שם נ"ד). למפקיר כרמו לביע דריש לה צב"ק דתמורה (דף ו). למילתא אחריתי דקאמר התם אב"י כל דלאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני ליה מותיב רבא והכי פאה דלאמר רחמנא לא תכלה ואמרין דאם לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרין או מן הכרי לרבנן או אף מן העיסה לר"ש אלמא דלא מהני ומשני אב"י התם משום תעוזב ימירא ורבא תעוזב ימירא למפקיר כרמו והשתא צין אב"י צין רבא דרשי תעוזב למפקיר כרמו ואב"י דסבר דצעלמא אי עביד מהני דריש נמי מתעוזב דיפריש מן העומרים או מן הכרי או מעיסה לר"ש דלא נימא אי עביד מהני אצל אי צעלמא

שינוי קונה רבא פטור מפיאה לר' ישמעאל כיון דדריש תעוזב ימירא לדרשא אחרית וא"כ היכי מוכח הכא אליבא דרבא דמין קתני דילמא מתנינן דכל שחייב בפיאה חייב במעשר ר' ישמעאל היא וי"ל נמי למפקיר (צמח) [כרמו] ותרתי ש"מ דהא אב"י גופיה דמוקי למפקיר כרמו מוקי לה נמי למפריש מן העיסה בפ"ק דתמורה דלא תימא אי עביד מהני:

^[1] ג) נראה דל"ל דמה שכן וזרעין נחצר מסתמא עלו מאלוהין, ט) [דל"ל לר' ישמעאל]